

1973 FEB 25

331, 88 MUNKÁ

244

Üzem- és munkaszervezés 100 vállalatnál

A SZAKSZERVEZETEK BUDAPESTI TANÁCSÁNAK közgazdasági bizottsága közel 100 budapesti vállalatnál megvizsgálta az üzem- és munkaszervezés helyzetét, a szakszervezetek ezzel kapcsolatos tevékenységét. A határozatok és irányelvek megvalósítására irányuló gazdasági és szakszervezeti tevékenység kezdeti lépéseiről számolunk most be.

A legtöbb vállalatnál felismerték a jobb munkaszervezés jelentőségét. A vállalatok többsége éves szervezési tervet készít, hosszabb távon megalapozott szervezési intézkedésekkel azonban csak néhány vállalatnál találkozunk. Ennek a szemléletbeli problémák mellett objektív okai is vannak, az ugrásszerűen megnövekedett igényeket ugyanis az anyagi és személyi feltételek hiánya miatt nem lehet sok helyen kielégíteni.

De találkoztunk más objektív okokkal is. Ilyenek:

— a jelenlegi bérszabályozási rendszer nem ösztönzi a vállalatokat a szervezői munkával feltárt felesleges létszám leépítésére;

— a régi nagyvállalatok korszerűtlen, elavult termelési eszközeit, gépeiket, épületeiket még nem tudták kicserélni, felújítani;

— az anyagellátásban, a termelőegységek közötti kooperációban az ipari és kereskedelmi vállalatok kapcsolatai, az ellentétes érdekek érvényesülése felesleges kapkodást, többletmunkát okoz.

Mindemellett sok jó tapasztalatot is szereztünk. A megvizsgált ipari, építőipari, közlekedési és kereskedelmi vállalatok mintegy 78 százaléka készítette 1972. évben szervezési tervet. A legtöbb vállalat célul tűzte ki a hatékonyabb létszámgazdálkodást, ezen belül a közvetett és alkalmazott létszám felülvizsgálatát; az információs rendszer megszervezését, illetve fejlesztését; a belső szállítás gépesítését, korszerűsítését; az önálló elszámolási rendszer bevezetését.

A vizsgált vállalatok 74 százaléka foglalkoztat szervezői apparátust, illetve szervezőt, 60 százaléka a szervezői feladatok megoldására külső segítséget is igénybe vesz. A vállalatok nagyságuktól függően szervezési osztályt, csoportot vagy önálló szervezőt foglalkoztatnak. E tevékenység irányítását a vállalatok nagy részénél a vezérigazgató, igazgató, műszaki és gazdasági igazgató végzi.

A SZERVEZŐI TEVÉKENYSÉG elvégzésére néhány vállalatnál, szervezői bizottságot hoztak létre, amelyek tagjai a különböző szakterüle-

tek osztályvezetői, irányításuk pedig a műszaki, illetve gazdasági igazgató feladata.

A szervezők iskolai végzettségét tekintve 47,6 százaléka rendelkezik egyetemi és főiskolai, 46,5 százaléka középiskolai és 5,9 százaléka általános iskolai végzettséggel. A szervezői létszám (443 fő), mindössze 15 százaléka végzett szervezői tanfolyamot. Az 1000 főre jutó szervezői munkakört betöltők száma az egyes iparágakban rendkívül eltérő, legacsonyabb a nyomdaiparban (0,2 fő), legmagasabb a ruhaiparban (3,2 fő). E mutató — a vizsgált vállalatokat figyelembe véve — az egyes népgazdasági ágakban a következőképpen alakult: az iparban 1,5 és 1,6 fő között, az építőiparban 1,6 fő, a közlekedésben 1,1 fő, a kereskedelemben 1,1 fő, az említett ágazatok átlaga 1,5 fő.

A szervezők vállalattól származó jövedelmét tekintve a következőket állapítottuk meg: A szervezőknek mintegy 45,3 százaléka 3000 forint alatti, 36 százaléka 3 és 4 ezer forint közötti, a 19 százaléka 4000 forintot felüli a havi jövedelme. Az alacsony jövedelem azzal függ össze, hogy a szervezők közel felének életkora nem haladja meg a 35 évet.

A SZOT ELNÖKSÉGE a múlt év januárjában irányelveket adott ki a vállalati üzem- és munkaszervezés korszerűsítésével kapcsolatos szakszervezeti feladatok meghatározására és végrehajtására. Az irányelvek meghatározták a szakszervezeti szervek segítő, ellenőrző tevékenységét.

A szakmai szakszervezetek többsége vizsgálatot folytatott saját vállalatainál és irányelveket adott a vállalati alapszervezeteknek. A Vasas és a Textiles Szakszervezet oktatást tartott az alapszervezeti tisztségviselőknél és segített a „Dolgozz hibátlanul” munkarendszer elterjesztésében. A felvilágosító munkában azonban a szervezés kérdéseivel többet kell foglalkozni. Kétségtelen, a személyi feltételek hiánya is akadályozza a széles körű társadalmi ellenőrzést, a közép- és vállalati szintű szakszervezeti szervek ilyen tevékenységét.

A vizsgált vállalatok 90 százaléka ismeri a SZOT határozatát, az ezzel kapcsolatos helyi feladatokról szb, vszt ülésen, szakszervezeti taggyűlésen, termelési tanácskozáson stb. tájékoztatták a dolgozókat. Szervezési megbízott — a szakszervezet képviselőjében — 37 vállalatnál van. Legtöbbször a termelési felelősök végzik

közgazdaság

ezt a munkát. 57 vállalatnál nincs szervezési felelős, 20 vállalatnál pedig nem is akarnak megbízni senkit ezzel.

A felvilágosító munka még nem felel meg a kívánalmaknak. Ennek, véleményünk szerint, az a magyarázata, hogy a szakszervezeti tisztségviselők oktatása a munka- és üzemszervezésre még nem megoldott. A szervezéssel kapcsolatos alapfogalmak tisztázását és az ezzel kapcsolatos szakszervezeti feladatokat ki kellene dolgozni, ágazati szinten.

A VÁLLALATI SZAKSZERVEZETI szerveket még mindig nem vonják be kellőképpen a szervezési tervek készítésében. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy míg a vállalatok közel 78 százaléka készítette 1972. évben szervezési tervet, mégis a 94 vállalat 57 százaléka nem tárgyalta meg a szakszervezettel.

A vállalati szakszervezeti szervek a jövőben többet akarnak tenni a szervezéssel kapcsolatos teendők ellátása érdekében, szakmai képzést, illetve továbbképzést szerveznek, szervezési ismeretekből. A jövőben politikai oktatásban is foglalkoznak a témával. A vállalati kollektívát, különösen a szocialista brigádokat és a tőzsgárdát is szeretnék bevonni az üzem- és munkaszervezési koncepciók és a tervezett intézkedések kialakításába. Ennek alapvető feltétele a megfelelő tájékoztatás és a kölcsönös véleménycsere.

FEKETE ISTVÁNNÉ

A MUNKA FOTÓPÁLYÁZATÁBÓL

Horváth Akos a víztorony kelyhében

